

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din,
mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 12. avgusta 1926.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 93.

Fr. Zelenik:

Grosist in detajlist.

Akoravno se vsaki detajlist trudi, da bi dobival blago kolikor mogoče naravnost iz prve roke, vendar to večinoma ni mogoče, ker nadrobni trgovci navadno ne zmore tolike glavnice, niti nima take potrebe, da bi mogel vzeti naenkrat količine, kakoršne prodaja prva roka. Veleindustrija pa redkokada daje nadrobni trgovini, ker se ji to ne izplača in tudi nima časa pečati se z nadrobnim prodajanjem, ampak oddaja svoje proizvode veletrgovini, da jih razpeča nadrobni trgovini. Raditega sta trgovina na debelo in na drobno navezani ena na drugo in današnje razmere se v dolednem času ne bodo izpremenile. Manjše izpremembe so mogoče in so se tudi vedno pojavljale, toda medsebojne odvisnosti trgovine na debelo in na drobno ne izpremenijo.

Naloga veletrgovine je, da nadrobno trgovino podpira v njenem težkem boju za obstanek, da jo zalaga z dobrim blagom po ugodnih cenah, ji nudi sploh vse koristi, ki jih more nuditi vsled svojega obsega, kar je v njeno lastno korist, saj si vzgaja stalne in hvaležne odjemalce.

Nadrobna trgovina ne sme izkoriščati veletrgovine z zavlačevanjem in odlašanjem plačil, z molčanjem na opomine, s sitnarenjem pri prevzemanju blaga, z neopravičenimi odbitki itd. Posebej moramo še omeniti postopanje s pooblaščenici veletrgovine in industrije. To so trgovski potniki in zastopniki. Neprijaznost in nevljudnost sta ne samo ne vredni izobraženega človeka, in med te spada trgovec, ampak sta posebno neumestni proti trgovskemu potniku ali zastopniku, ki je ravnotako trgovec in si služi kruh s trgovskim delovanjem. Ustvariti se hoče tla za uspešne in trajne kupčijske zveze, zato pa vsaki redni trgovski potnik ali zastopnik gleda ne samo na svojo korist, ampak tudi na koristi svojega odjemalca.

Nadrobna trgovina mora posebno podpirati potnike in zastopnike naše industrije in veletrgovine. Obe sta še mladi, ker prej so nam gospodarili tujci, zato pa sta obe čili in delavni ter se trudita, da izpodrineta s ceno in kakovostjo tujo konkurenco.

Navajam odlomek iz pisma trgovskega zastopnika, ki mi med drugim piše: Tudi postopanje z domačimi potniki in zastopniki mora postati drugačno. Marsikateri trgovec si domišlja, da je pokazal svojo visokost in izobrazbo, če domačemu zastopniku niti ne odzdravi ampak ga kratkoma podi iz trgovine z besedami: Ne rabim nič, ne kupim nič, nimam časa itd., medtem ko ima za razne dunajske in druge tuje zastopnike, navadno žide, cel leksikon prijaznih besed in komplimentov. Tuja veletrgovina in tuji tvorničar zaupa našemu človeku, mu poveri zastopstvo, naš trgovec pa ne podpira doma tega zastopnika. Ali je to v redu? Saj noben zastopnik ne zahteva od trgovca, da kupi od njega dražje kot od inozemske konkurence. Če je res dražji, se mu naj to dokaže in skrb zastopnika bo, da pri drugem obisku prinese konkurenčne cene.

Trgovec mora biti vedno, povsod in z vsakim vljuden in prijazen, ne samo s svojimi odjemalci, ampak tudi s svojimi dobavitelji. Neprijaznost ni nikoli umestna, prinaša navadno škodo. Vsekakor pa otežkoča kupčijske vezi.

Josip J. Kavčič:

Naša gospodarska kriza.

(Konec.)

Kdo je naš potrošač?
V prvi vrsti naš seljak in njegov delavec, potem pa slede ostali ročni delavci, naše državno in zasebno namoščenstvo itd.

Dajte tem ljudem dovolj zaslužka in dvignite njih civilizacijo. S civilizacijo se izdatno povečajo človeške potrebe tako eksistenčne kot kulturne. Zadosten zaslužek bo pa pripomogel, da si bodo mogli ljudje vse stvariti, ki jih rabijo, da zadovolje potrebam, nabaviti pri našem trgovcu in obrtniku ter posredno pri našem fabrikantu. Dvignjeni konzum je zmanjšana kriza.

Kako dvigniti konzum z delom in produkcijo, to je tisto težko vprašanje, ki ga ni mogoče rešiti tako enostavno in v kratkem času. V to svrhu bi bil potreben točen in vesten načrt, ki bi se ga moralo polagoma smoteno izvesti.

Naše kmetijstvo ne producira dovolj, ker se ne izrablja zemlja intenzivno in moderno z vsemi sredstvi, ki nam jih nudi visoko stoječa civilizacija.

Vzemimo za primer samo pšenico. V letih 1920 do 1924 se je v naši poljedelski državi s krasnimi površinami in prvovrstno zemljo pridelalo povprečno na en hektar le 9 met. centov in 22 kg pšenice. Če primerjamo našo žetev z žetvami drugih evropskih držav, vidimo veliko razliko v našo škodo. Po statistiki Mednarodnega poljedelskega instituta v Rimu iznosi povpreček pridelane pšenice za en hektar na Francoskem 15 met. centov, na Angleškem 22 met. centov, v Belgiji 25 met. centov in na Nizozemskem 27 meterskih centov. Pri nas pridelamo torej na boljši zemlji dvakrat do trikrat manje kot druga naprednejša kmetijstva. Seveda potroši na primer Nizozemska okoli 200 kg umetnega gnojila na hektar, medtem ko ga je vse naše poljedelstvo potrošilo v letu 1925 komaj okoli 4500 vagonov.

Seveda zato naš poljedelec malo proda, ker potroši večino pridelkov sam. Anketa Saveza srbskih zemljoradniških zadrug je ugotovila, koliko potroši in proda tam seljak od onega, kar pridelal:

Če ima 0—1 ha, porabi sam 89%, proda 11%; če ima 1—2 ha, porabi sam 81%, proda 19%; če ima 2—5 ha, porabi sam 80%, proda 20%; če ima 5—10 ha, porabi sam 79%, proda 21%; če ima 10—15 ha, porabi sam 78%, proda 22%; če ima 15—20 ha, porabi sam 74%, proda 26%; če ima 30—50 ha, porabi sam 68,5%, proda 31,5%; če ima 50—70 ha, porabi sam 59%, proda 41%.

Ta odnos je pa na primer v gorati in neplodni Švici naslednji:

Če ima 3—5 ha%, potroši sam 33%, proda 67%; če ima 5—10 ha, potroši sam 28%, proda 72%; če ima 10—15 ha, potroši sam 24%, proda 76%; če ima 15—30 ha, potroši sam 21%, proda 79%; če ima 30—70 ha, potroši sam 16%, proda 84%.

Če bi torej naš seljak le dvakrat več produciral, bi lahko ves ta višek prodal in bi dobil primeroma lepe denarce, četudi bi ga moral prodati po nizki ceni. Bil bi potem seveda tudi izdaten konzument vsakovrstne robe.

Zanimiva je ugotovitev ankete glavnega saveza srbskih zemljoradniških zadrug, da dela tam seljak povprečno na leto le 75 dni! Ni čuda, če je potem

reven in neciviliziran, ko mora v 75 dneh zaslužiti za 365 dni hrane, obutve in obleke! Kako izgleda šele v neplodovitih pokrajinah, kjer žive deželani od govedarstva, ovčarstva, šumarstva, ribolova itd. Kaj pomaga napraviti v takem kraju trgovino, ki nudi vse dobrine domače in tuje proizvodnje. Revno in ubogo domače ljudstvo brez civilizacije in denarja, ki se zadovoljuje z najenostavnejšo prehrano in oblačilom, jih niti ne more, niti ne zna trošiti.

Pridelek in trošek, zaslužek in izdatek, vse je tako tesno zvezano in odvisno eno od drugega.

Tu je treba načrta, po katerem bi se v teku let in desetletij stalno izpopolnjevala kultura zemlje, kakovost produktov in civilizacija ter izobrazba ljudstva. Šole, predvsem nestrokovne, so danes s svojim načinom pouka eden onih činiteljev, ki trgajo seljaštvo od rodne grude. Vse drvi v mesta in slabe službe. Tudi iz strokovnih šol se posveti velik del v življenju popolnoma drugim poslom. A kam bomo z vsemi onimi tisoči, ki vro leto za letom iz vseučilišč in akademij, ki jih imamo v državi mnogo preveč.

V pasivnih krajih morejo edino industrija, obrt in trgovina rediti domači življenji. Zaposliti ga morejo pa le tedaj, če te panoge cveto in se večajo, če imajo dovolj posla in opravka. To je seveda mogoče zopet le tedaj, če imamo krepak in zdrav konzum, ki

more stalno obilo trošiti in zaposlevati obrt, trgovino in industrijo.

Ljudstvo je treba navajati k delu, ekonomiji in štedljivosti, vlada pa mora s pametnimi in dalekosežnimi zakoni in ukrepi, s šolami in prosveto dati ta navodila in uravnati tok gospodarskega življenja. Koliko denarja potroši v Srbiji ubog seljak za svatbe, ki trajajo po več dni, koliko zapije brez haska naš rudar ob plačilnih dnevih in kako potratno živi ob praznikih mnogokateri, ki zapravi vse, kolikor ima in ne misli na bodočnost. Ob inflaciji, ko ni bil denar nič vreden, se je ljudstvo lišpalo in potratno živelo, dandanes pa se prodajajo kmečki domovi zopet na dražbah. In demon alkohol. Ravno sedaj se nahajam v kraju na deželi, kjer balinajo cele noči do dneva za — pivo. Zadnjič sta začela dva popoldne in sta balinala do pozne noči za sodček pive ter pila in izpila vse. En nižji državni namoščenec in en kmečki fant.

In kaj je storilo naših dvajset vlad v osmih letih ujedinjenja? Brez smerne in stalnega načrta se krpa zdaj tu, zdaj tam. Na žalost Jugoslavija v vseh teh političnih partijah nima velikih mož, neomadeževanih in sposobnih, da bi z dalekosežnimi ukrepi uredili naše državno in gospodarsko življenje ter prevzeli nase veliko odgovornost za velike čine. Ni zasluga naših vlad in njenih ministrov, če ni Jugoslavija do danes doživela sličnih fi-

GOSPODARSKA BITKA V ITALIJI SE NADALJUJE.

V Palermu so se vršile dne 8. t. m. velike manifestacije za gospodarsko bitko. Glavni fašistovski tajnik Turati je v svojem govoru na zbrano množico izjavil: Včeraj smo bili še maloštevilni, a danes predstavljamo že duh naroda, voljo plemena. Ni to zadosti. Korakati moramo naprej in ustavili se bomo šele tedaj, ko bomo dali Italiji vse možnosti sile. Ako bomo s svojim delom in vztrajnim prizadevanjem vili Italiji to silo, bo zadostovalo, da bo predsednik vlade zapovedal in volja bo postala dejanje in upanje bo postalo resničnost. Vsakdo izmed fašistov mora v svoji duši trdno skleniti, da bo pripravil orožje, ki nam bo prineslo gospodarsko svobodo, kajti politična svoboda nam nikakor ne more več zadostovati. Gospodarsko svobodo bomo dosegli le s samozatajevanjem in vzdržnim proizvodnim delom. Po šestletni borbi smo privzgojili narodu zavest celkupnosti in voljo do proizvodjanja. Tudi to ne zadostuje. Še vedno čutimo, da nas tiščijo k tlom verige gospodarske sužnosti. Hoče svet ali ne, mi bomo zdrobili tudi to poslednjo verigo s svojim discipliniranim proizvodnim delom. (Kedaj bomo našli izven gospodarskih korporacij in posameznih gospodarskih delavcev ljudi take mentalitete?)

25.000 DIN ZA OBRTHNE TEČAJE IN RAZSTAVE V SLOVENIJI.

V dnevnikih čitamo vest iz Beograda, da je v ministrstvu za trgovino in industrijo odobren kredit v znesku 25.000 dinarjev vsrhu dodeljevanja podpor za prirejanje obrtnih tečajev in razstav v Sloveniji. Ne vemo še, v koliko je ta vest utemeljena, zdi se nam pa potrebno, da si že danes pri takih vesteh odločno prepovemo, da bi se nam metale take drobnice. Z vsoto, ki bi komaj zadostovala za skromno podeželsko razstavo, naj se prireajo razstave in še obrtniški tečaji! Zdi se nam, da si v ministrstvu trgovine in industrije sploh niso na jasnem, kaj

so obrtni tečaji in kaj razstave in koliko se pri nas žrtvuje za ene in druge na gmotnih stroških, na energiji in času. S takimi podporami, ki kažejo absolutno nerazumevanje važnosti teh obrtno-pospeševalnih sredstev, se ubija vsaka volja do dela in napredka. Skušali bomo, da ugotovimo ali je ta vsota namenjena za prihodnje letni proračun ali je to dovoljen iz posebnih kreditov, vsekakor bi pa bila dolžnost naših narodnih poslancev, da se za to zadevo že sedaj zanimajo. Vemo, da se dajejo za posamezne prireditve v drugih pokrajinah večje vsote, za nas pa naj zadostuje taka malenkost za razstave in obrtne tečaje sploh!

SLADKORNI KARTEL NA ČESKEM.

S 30. septembrom se konča dogovor sladkornih rafinerij, sklenjen za kampanjo 1925/26. Sedaj bodo začeli z novimi pogajanjimi za podaljšanje kartela. S 1. oktobrom tekočega leta bo vlada sladkornemu gospodarstvu dala popolno prostost in se tudi ne bo mešala v določitev domače sladkorne cene. Domače rafinerije in mešane tovarne so se z ozirom na pričenjajoča se pogajanja zavezale, da do 15. septembra sladkorja nove kampanje ne bodo ne oferirale in ne naprej prodajale. Pravijo, da se bo doseglo tudi s tovarnarji surovega sladkorja skupno postopanje. Pri tem bo šlo v prvi vrsti za določitev cene surovega sladkorja, in sicer za ono količino, ki bo v bodoči kampanji potrebna doma. Za preteklo kampanjo je določila ceno že vlada, in sicer z 205 kronami za 100 kg. Letošnje cene, kakor rečeno, ne bo več določila vlada in se bo cena ravnala po tekočih tržnih cenah. Tako rafinerije kakor tvornice surovega sladkorja gredo za tem, da bi se tudi v industriji surovega sladkorja dosegla neka enotnost na podlagi kontinentnega sistema. Da bodo šla pogajanja hitreje od rok, so sklicatelji konference o kartelu pozvali rafinerije in tovarne surovega sladkorja, naj po možnosti končajo dopuste svojih uradnikov s 15. avgustom.

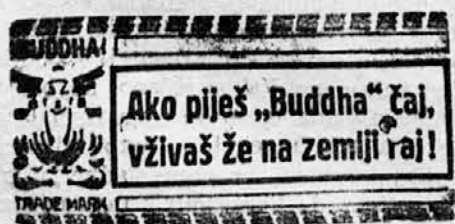
nančnih in gospodarskih polomov kot Avstrija, Nemčija ali Francija itd., nego nas je tega obvaroval le agrarni značaj naše države in gospod Bog, ker nam je dal dobre in obilne letine. Kaj nam pomaga 50 odstotni dvig dinarja, ko se cene doma radi visokih bremen niso mogle sorazmerno znižati! Škoda pa ima radi tega naša eksportna trgovina, ki ni več tako konkurenčna. — Narod stoka pod državnimi bremenmi, gospodarsko se šibi pod davki, revščina pritiska, gospodje narodni poslanci in voditelji, ki delajo politiko, pa ustvarjajo različne sporazume, pridigujejo seljaško demokracijo in krmi jo svoje volilce na shodh z avtonomijo ali centralizmom ter versko in narodno nestrpnostjo. A ljudstvo posluša v revščini in izzemanju, kot da bi bila latinica ali cirilica važnejša od dobrega zaslužka in pametnega gospodarstva v prid in za blagostanje naroda.

Dovolj je, če se ozremo na eno sejo, narodne skupščine, v kateri se je bavila specijelno z našo privredno krizo. Naš parlament, ta predstavitelj naše demokracije, je tudi v gospodarski krizi pokazal vso svojo nesposobnost. Opozicija je stavila iz partijskih razlogov par interpelacij, kot da bi se dala naša kriza rešiti z njimi ali z dvemi, tremi zakoni in uredbami. Govorilo se je nekaj o poljedelski krizi, o krizi naše industrije in trgovine ni bilo govora. Volilne kroglice teh gran ne pomenijo dosti, ker so maloštevilne! Četudi odpada od 40 milijardne letne naše produkcije gotovo 18 milijard na industrijo, ona vendar pri nas ni važna, saj je 80% seljaštva z volilnimi kroglicami v naši državi. Čudna relacija!

Govorilo se je tudi o štednji v državni upravi. Nimamo le mnogo preveč uradov in uradnikov in raznih nepotrebnih strokovnih komisij itd., državna uprava misli, da moramo vzdrževati tudi razne cerkve, samostane, teatre, slikarske in druge akademije ter da si more dovoliti vse to, kot bogate zemlje, ki ne vedo kam z denarjem. Mi nismo zato proti cerkvi, umetnosti ali teatru, toda smatramo, da naj to ostane stvar privatne inicijative in da naj se država briga v prvi vrsti za dobro vojsko, upravo in sodnijo, dokler smo tako siromašni, tako je pisal pri tej priliki nek ugleden hrvatski gospodarski list.

Vse te naše dosedanje vlade, polne političnih intrig in preprirov in medsebojnega boja za održanje oblasti niso imele niti časa niti volje posvetiti se resno važnim gospodarskim problemom. Nimamo še enotne uprave, nimamo še enotnega davčnega zakona, nimamo gospodarskega sveta, dolgovi niso regulirani, trgovske pogodbe nam manjkajo, le davki so visoki do neznosnosti. Zadnja poplava, povzročena v veliki meri radi slabega vladnega gospodarstva, ki ni imelo denarja za vzdrževanje nasipov in občutno padanje davčnih, carinskih in drugih dohodkov, to je vendar končno nekoliko streznilo sedanjo vlado, ko nima državna blagajna dohodkov, da bi krila v budžetu predvidene izdatke. Ali kako če podvzeti ta vlada kaj izdatnega in dalekosežnejšega, ko životari od danes do jutri!

Treba bi bilo korenitih izprememb in stabilne vlade. Ali vsaj točnega načrta za ureditev državne uprave, za izboljšanje gospodarskih prilik, kot potrošnja, ne glede na menjavajoče se vlade, to je skupni interes vseh državljanov rajzračnejših poklicov. Če bodo cvetele vse grane našega narodnega gospodarstva, se ne more goditi slabo nikomur.

TRGOVCI! Razpečavajte v svojih trgovinah srečke loterije Društva »Trgovske akademije«. Srečke dobite pri svojem gremiju.

Predpriprave za veliko Pokrajinsko razstavo »Ljubljana v jeseni«.

Poročali smo že, da se vrši od 4. do 13. septembra t. l. na prostoru Ljubljanskega velesejma velika Pokrajinska razstava »Ljubljana v jeseni«, ki obeta biti po dosedanjih predpripravah sodeč za strokovnjake in za splošno občinstvo najzanimivejša prirediteljstva vrste v naši državi. Hvalevredno je, da se je zavzela za razvoj našega kmetijstva, kulture, umetnosti baš gospodarska institucija kot je Ljubljanski velesejem, ki že skozi šest let dokumentira svojo zmožnost. Ljubljanski velesejem je mesto za prirediteljstva vseh mogočih razstav, njegova naloga z pospeševanjem razvoja industrije, obrti in trgovine še ni izčrpana.

Za Pokrajinsko razstavo »Ljubljana v jeseni« je združil ljubljanski velesejem stotine pridnih in agilnih kulturnih in gospodarskih delavcev, ki mirno a zato s tem večjo vztrajnostjo delajo že mesecce za bodoče razstave v največje presečenje občinstva. Kmetijski strokovnjaki pripravljajo material za kmetijsko-poučno razstavo, organizirali so se posebni pododbori za poljedelstvo, travništvo, planšarstvo, podkovstvo, kletarstvo, sadjarstvo, za kmetijsko književnost itd. Posebna komisija že danes po deželi ocenjuje konje, ki pridejo v poštev za obsežno razstavo plemenskih konj dne 5. septembra. Posebni oddelek pripravlja vse za častno udeležbo naših mlekarov in siraren s svojimi izdelki; prijavilo se jih je že dosedaj nad 30, ki bodo razstavile najrazličnejše mlečne izdelke v posladkanje obiskovalcev. Poznavalci vin bodo imeli priliko izrekat kritiko razstavljenih buteljskih vin iz naših slovitih Slovenskih gorij. Sledijo zanimive razstave za čebelarje, pred očmi gledalcev se bodo vrstili številni kmetijski stroji in orodja, moderna mlekarna v obratu bo gotovo vzbujala splošno pozornost.

Radio-amaterji in tvrdke pripravljajo obsežno razstavo radio-aparatur in namdomestnih delov. Zbira se material, pripravljajo sprejemne aparate, ki se bodo demonstrirali praktično v posebnem paviljonu, z navdušenjem so se lotili naši vrli radio-amaterji tega dela v pridobitvi mnogih prijateljev ter skrivnostne tehnične iznajdbe. Za premožnejše pa tudi za one, ki gojijo v svojem srcu skrito željo, bo zanimala pregledna razstava avtomobilov in motornih koles. Praktičnost tega vozila se uveljavlja tudi že pri nas.

Poskrbljeno je pa tudi za naše dame, priredi se razstava, nežna, ki apelira na srčno kulturo, razstava cvetja. Naši vrli ljubljanski trgovski vrtnarji spreminjajo ogromni paviljon »J«, ki meri 1000 m² v krasen eksotični vrt, kakoršnega Ljubljana še ni videla. Ogromne palme bodo pričarale pravi čudodelni tropični gozd, v katerega senc se bodo šetali po peščenih potih obiskovalci omoteni po vzhodu teh tropičnih rastlin. V vzhodu velikano-palm pa se bodo vrstile najzbranejšje cvetlice, prava umetnost vrtnarske vede. Cvetlične skupine v najpestrejših barvah bodo prava uteha za vsako utrujeno oko. Ozračje bo hladil lep vodomet, v bistrem potočku pa bodo rastle razne vodne rastline. Posebnost razstave pa je gotovo umetno vezenje. Ono šele pravzaprav prikazuje visoko stopnjo strokovnega znanja ljubljanskega vrtnarja.

V paviljonu »K« je nameščena Umetniška razstava, ki se pripravljala z večjim sodelovanjem ekspertov umetnikov, odnosno z umetniškim odborom. Po dolgem času bo dana prilika združitve v nadvse zanimivi reviji novejša dela skoro vseh slovenskih umetnikov. Javnost se bo zamogla seznaniti z vsemi smernicami in strujami v umetniškem ustvarjanju slovencev zadnjih let. V složnem kroju nastopa starejša generacija Savanov z mladimi in najmlajšimi impresionisti, neimpresionisti, ekspresionisti in veristi, konstrukcionisti najmlajših veroizpovedanj. Olja, tempere, pasteli, akvareli, risbe, grafika vseh možnih tehnik, silhuetni reg, kiparska dela v mavcu, kamnu, bronu, lesu. Nadalje plakati, male plastike, projekti arhitektov, vse to bo združeno v harmoničen pregled

umetnostnega udejstvovanja in ustvarjanja Slovencev.

Paviljon »L«: obsežna in preurejena Higijenska razstava, ki je razdeljena v oddelke, ki so urejeni po strokah odnosno panogah medicine. Ker je namen razstave predvsem propaganden in poučen, je zastopana v glavnem profilaktična veja medicine.

Privlačna bo gotovo velika mednarodna razstava psov vseh pasem pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja. Številni agilni sodelavci, člani Jugosl. kinološkega saveza se mrzlično pripravljajo na 8. in 9. september. Pripravljenih je že 600 najlepših plemenskih psov vseh pasem. Ocenjevanje bo strogo ali pravično, vsaj po poklicani za sodnike najboljši inozemski strokovnjaki, kinologi. Za to razstavo je največ zanimanja zlasti v južnejših pokrajinah naše države; znano je, da baš Slovenija dobavlja ostalim pokrajinam plemenske pse.

Razne nagrade, premije, diplome, bronaste, srebrne in zlate medalije bodo zasluženo plačilo agilnim razstavljalcem. Sejmišče bo zasedeno do zadnjega kotička, razstava je tako obsežna, da bo treba dveh dni za pregled. Vsi obiskovalci uživajo iste železniške, parobrodne, vizumske ugodnosti kot za velesejem. Poleg tega pa je znižana voznina tudi v Italiji, Avstriji, ČSR in Madjarski.

Trgovina in kultura.

Trgovina je bila vedno širiteljica kulture. Trgovec vrši s svojim delovanjem izmenjavo blaga in omogoča nabavo tujih pridelkov in izdelkov, s katerimi se olajšuje in izboljšuje življenje širokih slojev. Pospešnik kulture je tako mali trgovec na selu kakor veliki trgovec, ki ima poslovne zveze s tujimi zemljami; vsak v svojem delokrogu vrši kulturno delo. Seveda je drugačen, obsežnejši kulturni pomen delovanja veletrgovine, ki trguje s prekmorskimi zemljami ali ki trguje s prekmorskimi zemljami ali

Trgovina ne pozna državnih mej, ne ovirajo jo ne širina morja, ne puščave in goline, ne pragozdi, ne ustavi se na obrežjih, ampak prodira po rekah v notranjost, zato je pa trgovina toliko koristila poznavanju naše zemlje.

Seveda trgovina išče predvsem zaslužek, pa se radi tega ne zбоji nobene nevarnosti in nobene ovire, samo da doseže svoj smoter.

Trgovina goji in pospešuje učenje tujih jezikov. Z znanjem tujega jezika kakega naroda spoznava trgovec tudi duševna dela dotičnega naroda, njegove navade, običaje in potrebe.

Uvozna trgovina donaja v zemljo tuje proizvode. Domovina poskuša ponarediti uvožene izdelke, poskuša doma izdelati cenejše in boljše in radi tega se širi delavnost in podjetnost. S predelovanjem uvoženih surovin si služijo tisoči kruh.

Izvozna trgovina izvažava odviške domačih pridelkov in izdelkov in s tem ne prinaša samo denarja iz tujine, ampak tudi širi sloves in ime svoje domovine.

Prometna sredstva so sad trgovine! Trgovina bogati zemljo; kaj bi bila Angleška, Holandska ali Združene države brez trgovine? Japonska je odprla svoja pristanišča tuji trgovini, sprejela je evropsko kulturo, pošilja svoje sinove na evropska vseučilišča, zato je pa Japonska postala velesila. Nasprotno pa je Kina še vedno zapirala pred tujim svetom, je prepovedovala trgovino z »barbari« in posledica je velika zaostalost Kine vkljub njeni stari kulturi.

Blagostanje, katerega donaja trgovina, podpira in dviga umetnost, znanost in izobrazbo. Trgovski stan izdaja na leto težke vsote v te in tudi v dobrodelne namene.

Bodimo ponosni na svoj stan! Nemški pesnik Schiller je zapisal o trgovcu to-le: »Euch, Ihr Götter, gehört der Kaufmann. Güter zu suchen geht er. Doch an sein Schiff knüpfet das Gute sich an!«

Pristanišče Genova.

Genova je bila dolgo časa konkurenčinja Trsta. Sedaj so rivaliteto omejili in so dali vsakemu pristanišču poseben delokrog. Mussolini je naročil predsedniku genovske pristaniške uprave, naj dela z vneto na uresničenje načrta glede naprave notranjega srednjeevropskega

pristanišča. Danes ima Genova večji promet kot Marseille, četrtina vsega italijanskega pomorskega prometa gre preko Genove, tako v uvozu kot v izvozu; zato ni čudno, da vsa Srednja Evropa pazljivo zasleduje izredno hitro izgradbo tega najstarejšega italijanskega pristanišča, ne samo Švica in dežele ob Sredozemskem morju.

Ob vhodu v pristanišče vidiš impozanten nasip »Molo Duca di Galliera«, tako imenovan po drznem njegovem graditelju, ki je naprej videl vlogo Genove kot pristanišča in je takoj po otvoritvi železniške proge Torino — Genova (1852) napravil ta nasip za tedaj ogromno vsoto 20 milijonov lir. Nasip ni samo baza za 100 ha prostorno predpristanišče, temveč bo v svojem podaljšku kot »Molo nuovo« obmejil staro pristanišče na jugu, na drugi strani pa tvoril podlago za razširjenje proti zahodu, na katerem se dela; to bo takozvana »Velika Genova«. Kajti staro pristanišče sedanjim zahtevam nikakor ni več kos; meri 260 ha, ima pristanske prostornine ca 12.000 m, 11 pristanskih mostov, nad 200 pristanskih točk oziroma pristanskih prostorov in tri velike krnice (basine), kojih največja je 219 m dolga, 24 m široka in 9,5 m globoka. Že leta 1919 so zato napravili nov načrt in bodo razširili pristansko prostorino na ca 21.000 m, z morskovo površino 400 ha; napravili bodo veliko in udobno štacijo za izstopanje in vstopanje popotnikov, radialno bodo elektrificirali železniško omrežje itd. Tako nastala Velika Genova bo štela nad 600.000 prebivalcev, dočim jih šteje sedanja Genova 300.000.

Promet Genove je zelo narasel. Leta 1915 je bilo v Genovi 3800 trgovskih uradov in pisarn, danes jih je 11.000; po vojski so napravili 60.000 novih trgovskih prostorov, 205.000 m² novih skladišč itd. Pristaniški delavci v ladjedelnicah so dobro zaposleni; saj je štela vsa italijanska trgovska mornarica v juliju leta 1922 796 ladij z 2.366.000 netotami, 1. oktobra 1925 pa že 1365 ladij z 2 milijona 901.000 netotami. V italijanskih ladjedelnicah je bilo v zadnjem času v delu 300.000 ton, od teh je 71 odstotkov = ca 210.000 ton motornih ladij; in je bila Italija s svojimi 300.000 tonami takoj za Anglijo, ki je imela v delu 850.000 ton. Od novozgrajenih ladij omenimo velikana »Roma«, zgrajenega v ladjedelnici Ansaldo, največjo italijansko potniško ladjo, 33.000 ton; dalje veliko motorno ladjo »Augustus«, 31.000 ton, z Dieslovimi motorji. Ta ladja je večjo kot že opisani dve veliki motorni ladji, ki so ju zgradili v tržaški ladjedelnici. Dohajajočih in odhajajočih ladij so našli v lanskem letu 10.245, imele so 16.383.000 netoton, naložile in izložile so 8.249.000 ton blaga (ladijska tona 2,83 m³, blagovna tona = 1000 kg), število došlih in odšlih popotnikov je bilo 131.500. To so številke, ki daleko nadkriljujejo tržaški promet.

**TISKARNA
»MERKUR«**

TRGOV.-IND. D. D.

LJUBLJANA

Sim. Gregorčičeva 13

TELEFON ŠTEV. 552

Tiska časopise, knjige, posetnice, razglednice, pravila, lepake, letake, brošure, časopise i. t. d. Izvršuje vsakovrstne trgovske, uradne kakor tudi vse druge tiskovine v eni ali več barvah.

LASTNA KNJIGOVZNICA.

Vrtnarska razstava.

V krogu Pokrajinske razstave, katera se vrši od 4. do 13. septembra t. l. na Ljubljanskem velesajmu se nahaja tudi vrtnarska razstava. Je to tretja prirediteljev te vrste v Ljubljani, katera priča o agilnosti in smotrenem delu poklicnih ljubljanskih vrtnarjev, katerih namen je zanesti tem potom v čim najširše ljudske kroge zanimanje in ljubezen do te lepe panoge.

Ta razstava, za katero se prireditelji niso strašili truda, ne stroškov, nam priča, da se nahaja ta lepa obrt na isti stopnji, kot pri drugih kulturnih narodih. Smisel in zanimanje za naravo in cvetlico je merilo o duševni kulturi vsakega naroda.

Glavna privlačnost Pokrajinske razstave bode brezdvomno vrtnarska razstava, katera bode zavzemala cel »J« paviljon ljubljanskega velesajma. Ves ta ogromni prostor bo le spremenjen v krasen eksotičen vrt, kakoršnega Ljubljana še ni videla.

Ogromne palme kot latanje, phönixi, chamaeropsi, cykasi, dracaene, laurusi bodo tvorile gozd, v katerega senči se bodo nahajale najizbranejšje cvetlice, prava umetnost vrtnarske vede. Kraljeve begonke, asparagus, sprengeri, plumosus in falcatus, adianthum, peeris itd. te eksotične lončnice bodo drugovale našemu nageljnu, rožmarinu, pelargoniji, cyclami, primuli in marjetici.

Cvetlične skupine v najpestrejših barvah bodo prava uteha za vsako utrujeno oko. Prava posebnost te razstave bode umetno vezenje. Ta tako moderna stroka bode tudi pokazala višek strokovne znanosti.

Vrtnarske razstave se udeležijo zaporedno sledeče ljubljanske tvrdke: Ivan Šimenc, umetno in trgovsko vrtnarstvo, Gradišče 12; Franja Korsika, umetno in trgovsko vrtnarstvo, cvetlična in semenska trgovina, Bleiweisova cesta št. 3; Franz Herzmannsky, umetni in trgovski vrtnar, cvetlična trgovina, Stari trg 3; Anton Ferant, umetno in trgovsko vrtnarstvo, cvetlična in semenska trgovina, drevesnica, Ambrožev trg 3; Pavel Šimenc, cvetlična trgovina, trgovsko in pokopališko vrtnarstvo, Ljubljana, Sv. Križ; Ivan Bizovičar, umetno in trgovsko vrtnarstvo, Razlagova ulica št. 16.

Anton Ferant.

Denarstvo.

Hranilne vloge v Pragi. V Pragi so tri velike hranilnice poleg veliko majhnih: Praška Mestna hranilnica, Vnohradská, Češka hranilnica. Dne 1. januarja letos so imele te tri hranilnice 2.094.176.000 Kč hranilnih vlog, 30. junija pa 2.247.558.000 Kč, torej so se v šestih mesecih dvignile hranilne vloge za izredno visoki znesek 153.282.000 Kč. Prihranek je skoraj še enkrat tako velik, kakor je bil v isti dobi lanskega leta, ko je znašal 86.394.000 Kč. Največ je bil letos prirastek vlog pri Praški Mestni hranilnici, 82.883.000 Kč; Vnohradská 54.194.000, Češka 16.305.000 Kč.

Rumunsko posojilo v Angliji. — Po poročilih bukareške »Politica« je pričelo rumunsko zastopstvo v Londonu pogajanja z odličnimi finančnimi skupinami v svrhu najema večjega posojila. Gre za veliko vsoto 100 milijonov funtov. Polovico te vsote bodo porabili za poplačanje različnih naročil blaga, 15 milijonov bo pa ostalo kot rezervni sklad za okrepljenje ležvega kurza. Posojilo je zajamčeno z vsemi dohodki rumunske države.

Uvoz, izvoz.

Nemški eksport premoga. V letih 1922 do 1924 je Nemčija premog stalno uvažala; številke zunanje trgovine za leto 1925 in zlasti za prve mesece tekočega leta pa izkazujejo velik prebitok premogovnega eksporta. Leta 1924 je znašal eksport 13.600.000 ton, import 13.200.000 ton, leta 1925 eksport 13.600.000 ton, import 7.600.000 ton, v prvih treh letošnjih mesecih eksport 3.500.000, import samo 1.200.000 ton. Prvič po sklepu miru so se pojavile sedaj spet U. S. A. kot nakupovalci večjih množin nemškega premoga.

Industrija.

Mednarodni železni kartel. O mednarodnem železnem kartelu beremo še: Češkoslovaška železna industrija še ni zraven, upajo pa, da jo bodo tudi pritegnili. Pisali smo že, da bo tudi Poljska vstopiti v kartel. Glede kontingenta produkcije so se pogodbo sklepajoče države že domenile, niso pa še premagane težkoče v deželah samih, kjer obstoji še zmeraj tekmovalje med posameznimi produkcijskimi skupinami. Zlasti velja to o Belgiji. Zato preveliki optimizem ni umesten.

Poljska premogovna industrija. Predsednik poljske delegacije za gospodarska pogajanja z Nemčijo je nekdanji minister za trgovino in industrijo Olszewski. Izjavil je, da je položaj premogovne poljske industrije slejkoprej zelo ugoden in da znaša eksport premoga 80 odstotkov vse poljske premogovne produkcije. Olszewski je prepričan, da bo ta ugodna konjunktura poljske premogovne industrije trajala še naprej, tudi ko bo angleški rudarski štrajk že končan. Kajti poljski premog, ki gre sedaj na Angleško, bo šel potem ali v Francijo ali pa v skandinavske dežele. Poljska bo mogla eksportirati na mesec najmanj 600.000 ton premoga.

Ameriško železo in jeklo. Strokovni ameriški list »Iron Trade Review« (iron = železo, trade = trgovina, review = pregled) iz Ohio poroča, da je povpraševanje po železu in jeklu v Ameriki tako veliko, kot še malokdaj doslej. — Produkcija je velika, pa še raste in znaša sedaj 82 odstotkov kapacitete. Cene jekla gredo gor. Zaključki kupčij surovega železa od junija dalje gredo nad poldrugi milijon ton. Pri nadaljnjih angleških naročilih za belo pločevino so dosegli za 1 šiling višjo ceno. Železo-manganski trg je miren. Za tretje četrtletje imajo sklenjenih že veliko naročil za surovo pločevino. Zlasti za petrolejske tanke je povpraševanje živahno. Doselej došla naročila zagotavljajo za dva meseca dela. Povpraševanje po fini pločevini se boljša. Tovarne valjanih palic imajo do septembra vse razprodano in sprejemajo naročila le za poznejše termine. Tudi povpraševanje za stavbno jeklo se boljša. Zaključno se lahko reče, da je ameriški kovinski trg v znamenju prav dobre konjunkturo in da kažejo vsa znamenja, da bo trajala ta ugodna konjunktura še naprej.

Promet.

Zvišanje železniških tarif v Rumuniji. Kompetentni rumunski prometni uradi se pečajo z vprašanjem temeljite spremembe tarif. Sprememba bo v zvezi z zvišaniami tarifi, tako v osebнем kakor v blagovnem prometu. V blagovnem prometu bodo predelali vse dosedanje tarife in bodo na novo razdelili posamezne blagovne kategorije in razrede. K pogajanjem bodo pritegnili zastopnike trgovine in industrije, da se upoštevajo njih želje. Nove tarife bodo stopile v veljavo že koncem avgusta, najkasneje pa sredi septembra.

Izredni občni zbor Hapage. — Na izrednem občnem zboru 2. t. m. so soglasno potrdili vse predloge uprave, sklenili so zvišanje osnovne glavnice, novo pogodbo s Harrimanovo skupino in so dali upravnemu svetu pooblastilo za razširjenje meje obligacijskih izdatkov. Predsedstvo je nadalje poročalo, da se zadovoljivo nadaljuje pogajanja s Severonemškim Lloydom, ki imajo v prvi vrsti namen, da se v bodoče nepotrebni stroški odstranijo. Glede poslovnih zaključkov tekočega leta, kolikor jih imajo, je dejalo predsedstvo, da je zadovoljno zlasti z rezultatom plovbe po Severnem Atlantskem oceanu. Na drugih črtah pa zaključki niso tako ugodni. Vendar pa upajo, da bodo delničarjem lahko predložili boljše računski zaključek za leto 1926, kakor so ga mogli predložiti za leto 1925.

RAZNO.

Rusko žito: Po poročilih statistične centralne uprave se je nakupovalna kampanja že začela in se boji z istimi težkočami kot lani, a ne v istem obsegu. Cene žita so sedaj še previsoke, da bi zagotovile eksport, ki se plača. Industrijska

produkcija ni zadosti močna, da bi mogla utešiti blagovno lakoto ruskih kmetov; posledica tega je, da se bodo zaloge žita še nadalje kopičile in bodo rodovitni ekraji nekam oprezni. Od 4700 milijonov pudov pridelka je treba odračunati 250 milijonov pudov za neobhodno potrebno izdelovanje žganja. Da regulira cene, je sklenila sovjetska vlada, da napravi rezervni fond 50 milijonov pudov. Nakup žita je to pot zelo centraliziran in je ostal za zasebno trgovino zelo majhen delokrog. »Izvestja« prinašajo uvoden članek o zaključku dovršene eksportne kampanje in priznajo, da ni tako ugodno izpadla, kot so pričakovali. Izvoziti so nameravali 400 milijonov pudov, pa so jih faktično izvozili samo 161 milijonov, in sicer 49 milijonov pudov ječmena, 22 milijonov pudov oljčnih tropin, 12 milijonov pudov koruze in 78 milijonov pudov pšenice ter rži. Neuspeh eksportne kampanje pripisujejo visokim domačim cenam in pa malemu veselju do prodaje pri ruskih kmetih. Poročila se ujemajo, pa naj pridejo iz tega ali onega vira.

Iz Ogrske. Ogrski gospodarski krogi se trudijo, da bi pritegnili v ogrsko gospodarstvo inozemski kapital, in sicer ne samo v obliki kreditov, temveč tudi v obliki direktne udeležbe. Na tej podlagi se je posrečilo, da so zainteresirali za ogrsko strojno industrijo angleško-avstrijski konsorcij, ki ima v nasledstvenih državah velike industrijske interese. Britansko-ogrška banka se je pogajala s tem konsorcijem in so se pogajanja zadovoljivo završila. — V zadnjih dneh so dobile ogrske banke in nekatera industrijska podjetja večje kreditne ponudbe iz Holandske. Ogrski gospodarski krogi beležijo to dejstvo z velikim zadoščenjem, zlasti še zato, ker so bile finančne zveze med Holandsko in Ogrsko po ponarejevalni aferi skoraj popolnoma pretrgane. Opaznost holandskih finančnih krogov je, kakor se vidi, sedaj prenehala, in so stopili spet v stik z ogrskimi gospodarskimi krogi. — Strokovni krogi opozarjajo, da se položaj ogrskega premogovnega trga vsled angleškega štrajka ni nič zboljšal. Pač pa je v zadnjih tednih nastopil nalahen dvig domačega konsumna, in sicer deloma vsled zvišane premogovnega kontingenta državnih železnic, deloma pa vsled večje delavnosti ogrskih opekarn. Računijo s tem, da bo jesen prinesla nadaljnjo dviganje uporabe premoga, ko se bo začela sladkorna in mlevska kampanja. Ugotavljajo pa, da je konkurenca poljskega premoga vsled zniževanja cen zmeraj bolj občutna. Tudi iz Češkoslovaške prihajajo večje množine premoga na Ogrsko. — Na drugem mestu poročamo, da so se banke v Budimpešti dogovorile, da bodo blagajne tudi popoldne odprte. Notranje popoldansko delo je bilo že itak vpejlano.

Angleški štrajk. V Parizu so se vršila pogajanja rudarske internacionale. — Vedja nemške rudarske delegacije je po povratku v Berlin izjavil dopisniku »Berliner Tageblatt«-a, da je po vtisih, ki jih je dobil iz poročil angleških rudarskih zastopnikov, jako malo upanja na skorajšnji konec angleškega premogovnega štrajka. Na Angleškem računijo z daljšo dobo štrajka, in ni videti, kdaj bo končan. To je res katastrofa.

Borza dela v Mariboru. Od 1. do 7. avgusta je iskalo dela pri borzi dela 79 moških in 67 ženskih skupaj 146 oseb, delo se je nudilo 85 moškim in 56 ženskam, t. j. 141 osebam, v 72 slučajih (38 moških in 33 ženskih) je borza posredovala uspešno; odpadlo jih je 102 in sicer 80 moških in 22 ženskih oseb; odpotovalo je 14 moških, 2 ženski, t. j. 16 oseb; od 1. januarja do 7. avgusta pa je iskalo dela 4261 oseb; 4197 osebam se je delo ponujalo; v 1854 slučajih je borza posredovala uspešno, 2354 oseb je odpadlo in 402 oseb sta odpotovali. Borza dela v Mariboru išče: za tovarno čevljev v Kranj 20 čevljarjev, za državni rudnik Senj 50 rudarjev, za Osijek 1 klobučar za ženske klobuke, za Ljubljano 1 pek, za Maribor 3 zidarji, 1 sodar.

Poslabšanje pridelka na Češkoslovaškem. Škoda, ki jo je povzročilo letošnje neugodno vreme, je dosti večja, kot so v začetku mislili. Najprvo je treba računati z bistveno zakasnitvijo pridelka, najmanj za tri tedne. Dalje je nenormalno velika padavina zmanjšala donesek letine v izdatnem obsegu. Splošno računijo, da bo pridelek za 15 odstotkov pod nor-

malnim. Tudi sladkorna pesa je veliko trpela in računijo nekateri s 30 odstotnim manjšim pridelkom kot lani. To bi pomenilo nazadovanje produkcije sladkorja od 15 milijonov meterskih stotov na 10. Največ je trpela košnja. Velik del travnikov leži v poplavljenem ozemlju in je bila prva košnja tam večinoma popolnoma uničena. Sploh se iz Češkoslovaške v zadnjem času ne sliši nič razveseljivega: letina se je poslabšala, eksport je nazadoval, tekstilna industrija je v smrtnem boju, češki les se timika poljskemu itd.

Bilanca U. S. Steel Corporation, U. S. = Zedinjene države, Steel = Stahl = jeklo. Skupni dohodki v drugem letošnjem četrtletju so znašali 47.814.000 dolarjev; leta 1921 so znašali v drugem četrtletju 21.892.000, l. 1922 v isti dobi 27.287.000, l. 1923 47.858.000, l. 1925 pa 40.624.000 dolarjev. Velikanski je bil skok od l. 1922 na l. 1923. Čisti dobiček je znašal po vseh odpisih itd. v drugem četrtletju 1921 13.227.000 dolarjev, nato 16.222.000, 23.828.000, 28.610.000, 26 milj. 562.000, letos pa 32.267.000 dolarjev. Na prednostne akcije so plačali dividendo 1¼ dolarja. V isti višini je tudi dividenda osnovnih delnic. Po odbitku izplačil za dividende ostane še zmeraj surplus 12.448.000 dolarjev; leta 1923 je znašal 7.025.000 dolarjev, l. 1924 8.575.000, leta 1925 pa 6.689.000 dolarjev. Leti 1921 in 1922 sta izkazovali deficit, 4.572.000 in 1.462.000 dolarjev. Pa moramo pomisliti, da veljajo vse te številke samo za eno četrtletje.

Gospodarski samomor Evrope. Sir George Paish je znan angleški politik in narodni gospodar. Obiskal je evropske države, da razširja v njih idejo sporazuma med narodi in na tej slonečo idejo proste trgovine. Iz njegovih pogovorov posnamemo sledeče: Mednarodni položaj je trenutno resen, evropski narodi težko živijo; vendar se mi zdi, da se politični razvoj Evrope obrača na bolje. Glavno zaslugo pričenjajočega se razpletanja trajne evropske krize ima brez dvoma konsekvantno mirna politika nemške države. Nemčija je v dveh najvažnejših spornih vprašanjih, v vprašanju obnove in v vprašanju varstva proti novim vojskam, začela z iniciativo pacifiistične rešitve. Tako Dawesov načrt kakor dogovor v Locarno, ti dve veliki spričevali nemške uvidevnosti in nemške miroljubnosti, sta spravili svet precej naprej in sta ustvarili temelj, na katerem se lahko razvije duh poštené sprave. Ta razvoj se prav gotovo pričinja. Toda manj razveseljiv je gospodarski položaj Evrope, dalje ozkosrčna tendenca vsestranskega zaklepanja in nespametnih šikan, kar še danes določa trgovsko politiko večine narodov. Vojske z ročnimi granatami in letavskimi bombami se v tem onemoglem kontinentu v doglednem času pač ni bati. V nekakšno gospodarsko vojsko, ki mora imeti prav tako pogubne posledice, so tako ali tako zaplete domalega vse evropske države. Napram temu ne pomeni dosti tudi dejstvo, če prinesejo tu in tam trgovske pogodbe kontrahentom gotove koristi. Kajti kaj naj pomeni znižana carina, če pa leži dotično blago tedne in tedne na meji in se tam ali poškode ali pa podraži? Države bi morale v medsebojno in torej tudi v prav lastno korist revidirati ne samo trgovske pogodbe, temveč tudi duha, v katerem so bile pogodbe sklenjene. Če pa Evropa sedanjo svojo gospodarsko politiko nadaljuje, je to njen gospodarski samomor, da rabim besedo Valterja Lea, predsednika Mednarodne trgovske zbornice. Zdi se mi, da jadra Evropa v sigurno propast; ona manj producira kot porabi, kljub temu pa blaga ne more prodati in se zmeraj bolj zadoljuje. Ali ni to postopanje postopanje bankroterja? Dogodki zadnjih časov — padee franka, štrajk na Angleškem, vedno rastoča brezposelnost v Srednji Evropi — so samo znaki, ki naznanjajo generalni bankrot. Pa bi se ga kljub temu vendar še lahko rešili. Ni še prepozno, da potegnemo Evropo od prepada proč, in celo, da jo pripeljemo do neverjetno lepega novega procvita. Predpogoj je pa pač ta, da se vodi v bodoče taka politika, ki omogoči vsem narodom njih gospodarsko življenje. To se pravi, če govorimo praktično, carinske meje morajo pasti. Uvideven politik pač ne bo pričakoval, da se vse države kar naenkrat odrečejo vsej carini in da napravijo ideal-

no evropsko carinsko zvezo. To ne; a carine naj se reducirajo na pametno izmero, da ne bodo več ovirale prometa. Seveda tudi s to naredbo ne bodo še vzpostavljene gospodarske razmere predvojne dobe. Prav nič se ni treba bati, da bi ob prosti konkurenčni možnosti industrija ene dežele uničila industrijo druge. Ne pozabimo, da je na svetu blagovna lakota, kakršne ni bilo še nikdar prej in da nam manjkajo samo sredstva, da to lakoto potolažimo. Takozvana »nadinustrializacija« Evrope se da razlagati samo iz nerazmernosti med nakupno močjo in konsumno potrebo. O tej preveliki industrializaciji pa ne bo nobenega govora več, če bo gospodarstvo vseh držav zmožno življenja in tekmovanja, in če se bo s tem dvignila nakupna moč vseh narodov. Splošna nezadovoljnost, ki jo vidimo danes po vsem svetu, ima tudi svoje dobre strani. Pred vojsko je bila večina narodov z življenjskimi razmerami zadovoljna. Kmet ni imel posebnih potreb po dobrinah civilizacije, ruski mušik ni sanjal o boljšem življenju, narodi Azije in Afrike so si večkrat želeli samo to, da jih pustijo pri miru in da jim ni treba nič delati. Samo narodi in razredi, ki so šli hitro kvišku, so bili nezadovoljni. Iz te nezadovoljnosti razlagamo lahko dvig v načinu življenja pri ročnem delavstvu Evrope in pa rastoče bogastvo Amerike, koje prebivalstvo je hotelo pač zmeraj še više, zmeraj še kvišku. Ritem življenja Amerikancev smo večkrat zaničljivo imenovali lov za dolarjem. Danes ga pa vsi lovimo in smo veseli, da vlada lov za dolarjem vsemu svetu. Kmet ni več zadovoljen s tem, kar je imel pred vojsko, prodajalka hoče svilene nogavice. Preprosta primerja, a pové nam vse; vsi hočejo navzgor. In iz te splošne mednarodne potrebe po boljšem življenju se porajajo ogromne možnosti za industrijo sveta. Neobhčno potrebna za obnovo Evrope je poleg zmagave misli o prosti trgovini možnost **prostega gibanja kapitala**, in ta zopet ima za predpogoj medsebojno zaupanje. In to zaupanje v kreditno zmožnost kake države prihaja le iz zupanja do brezpogojne njene volje do miru. Marsikaka evropska država, ki potrebuje novih kreditov ali bi pa stare rada uredila, naj bi to resnico uvaževala.

Tretja, nič manj važna točka je obnova Srednje in Vzhodne Evrope. Brez zdrave Rusije in zdrave Evrope Nemčija more izpolniti svoje mednarodne obveznosti samo s tem, da si pridobi ruski trg. Vidno rusko-nemško zblizanje je torej tudi v korist Francije, ki hoče ja dobiti

svoj denar nazaj. Čeprav bo imela Nemčija pri obnovi Rusije najvažnejšo nalogo, je pa vendarle ne more obnoviti, temveč le v zvezi z Anglijo kot bankirjem in v zvezi s Francijo, koje dobra volja je pri vseh evropskih vprašanjih potrebna kot porokova. Da bi se Zedinjene države za Rusijo kaj posebno zanimale, pač ni pričakovati. Preden bi se pa pričelo sporazumno delo med sovjeti in meščanskimi evropskimi vladami, bi se pa moralo pač še marsikaj v mentaliteti obeh činiteljev spremeniti. Sicer pa vidimo, da Rusija s praktičnim komunizmom že rapidno odnehuje. Tudi Evropa bo morala spreminiti svoje nazore napram sovjetom, če bodo ti prenehali s svojo propagando za svetovno revolucijo. Take stvari se pač ne bi smele ponavljati, kakor je bila na primer ponudba ruske vlade, da podpre angleški štrajk so posojilom. Paish zahteva torej tri točke: 1. Po možnosti prosto trgovino; 2. prosto gibanje kapitala; 3. sporazum Evrope z Rusijo, Pa bo Evropa zdrava, bogata in močna; sicer pa bo propadla, po lastni krivdi.

Gospodarske vesti. Večkrat smo že pisali, da se hoče Anglija glede sladkorja po možnosti osamosvojiti in da je začela z uspešnim pridelovanjem sladkorne pese doma. Minister za poljedelstvo poroča, da je dala vlada sladkorni industriji v zadnjih dveh sezijah 1,607.000 funtov podpore. Napravili so štiri nove sladkorne tovarne. Produkcija sladkorja v kampanji 1926/27 bo znašala najbrž 130.000 do 140.000 ton. — Zveza surovega jekla na Nemškem je znižala cene polfabrikatov za 3 do 7 mark pri toni, zveza valjane žice je pustila cene nespremenjene in prav tako tudi zveza cevi. — Vsled dotoka inozemskih kapitalij so na Letonskem spravili v obrat celo vrsto doslej poživajočih industrijskih podjetij. Zlasti omenjajo veliko tovarno pohištva Batin-Bersin v Rigi. Ta tovarna bo največja v novih baltičskih državah in bo delala v prvi vrsti za eksport. Omenjajo tudi tovarno superfosfatov v Rigi, z letno produkcijo 400.000 vreč. — Uvoz sladkorja v Turčijo je bil doslej oviran, sedaj je popolnoma prost. — Rumunski ministrski svet je sklenil, da bo izvozno pristojbino za žito znižal od 18 na 13 milijonov lejev. — Francozi so naročili na Poljskem velike množine žita. Žito bo šlo čez Danzig. — Carino na moko bodo določili v Nemčiji na 10 mark za meterski stot. — Žitna transportna kampanja letošnje rumunske letine se bo pričela v prvih septemberskih dneh. Tedaj bo po potrebi vsak dan 40 vlakov na razpolago, namenjenih izključno le za prevoz žita. — Od 29. avgusta do 4. septembra bo v Leipzigu jesenski velesejem in bodo prvič polno porabili novo sejmsko hišo (Ringmessehaus). To poslopje je največje sejmsko poslopje sveta in lahko sprejme okoli 1000 razstavljalcev. Nastanjeni bodo tam igrače in sportno orodje, pa tudi oprava in košare. Pomladi 1927 bo notri tudi reklamni muzej. Muzej Grassi so spremenili v tekstilno sejmsko poslopje in tudi to je največje tovrstno poslopje na svetu. — Nemčija ima po Lloydovem registru sedaj za 2,073.000 ton manj trgovskih ladij kot jih je imela leta 1914. — Iz Italije poročajo, da se lahko prosto

uvažava v Italijo aluminijeva pločevina v teži najmanj 100 kg. — Egiptovska vlada namerava s kapitalom 1 milijona funtov ustanoviti zavod, ki bo imel za nalogo pospeševanje bombaževga pridelka. Zavod bo dajal kredite, bo dobavljal prvovrstna semena in bo organiziral bombažno zadružništvo. — Na ministrski seji v Varšavi so sklenili, da bodo spričlo neugodne letine v inozemstvu izvoz žita iz Poljske deloma omejili, da ohranijo na ta način domači deželi dosti žita za hrano in setev. Če bi se kljub temu pojavile težkoče, s tem, da bi se izvozile večje množine kakor bi jih mogel prenesti domači trg, mislijo vpeljati izvozno carino. Tako bi pustili čez mejo samo resnični prebitek letine v izmeri okoli 100.000 vagonov.

Ljubljanska borza.

Sreda, dne 11. avgusta 1926.

Blage. Les: Hrastova drva, suha, feo nakl. post. bl. 16.50; bukova drva, suha, feo nakl. post. bl. 17.50; smrekovi, jelovi hlodi, od 25 cm napr., 4 m dolgi, feo nakl. post., den. 190; bukovi pragovi: 2.51—2.60 m, 13.50/14 × 23/24, feo vag. meja, za komad den. 38, bl. 38.50; bukovi pragovi, 2.45 m, 22×12½, feo vag. meja, za komad den. 32, bl. 32.50; hrastovi hlodi, od 28 cm napr., od 2.65 do 2.90 m, ravno blago, feo nakl. post. den. 380. — Glina: Glina surova: »A«, bela glina za 100 kg bl. 70, »B«, temnozelenata glina za 100 kg, bl. 60, »C«, svetlozelena glina za 100 kg, bl. 60, feo vag. Postojna; glina, suha kot prah, v sodih: »A«, bela glina, trikrat zmleta, bl. 110, »B«, zelena glina, trikrat zmleta, bl. 100, »C«, svetlozelena glina, trikrat zmleta, bl. 100, vse za 100 kg, nettotežina, feo post. Laze, v sodih 250 kg, brez ambalaže, sodi po Din 65.— za komad. — Žito in poljski pridelki: Pšenica nova, za avgust, feo nakl. postaja, 2 vag., den. 265, bl. 265, zaklj. 265; koruza, feo vag. nakl. post., bl. 180; otrobi srednji, feo slov. post., bl. 155; oves novi, feo nakl. post., bl. 155; fižol beli novi, feo vag. nakl. post. za september, bl. 200; laneno seme, feo slav. nakl. post., den. 380; laneno seme, feo Bjelovar Podravina, den. 370.

Vrednote. Invest. pos., den. 74, bl. 76; loter. drž. renta za vojno škodo, den. 293; zast. listi Kr. dež. banke, den. 20, bl. 22; kom. zadolžn. Kr. dež. banke, den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica, den. 193, bl. 196; Ljublj. kred. banka, den. 195, bl. 195; Merk. banka, Kočevje, den. 90; Prva hrv. šted., Zagreb, den. 866, bl. 869; Slav. banka, Zagreb, den. 50; Kred. zavod, Ljubljana, den. 165, bl. 175; Strojne tovarne, bl. 110; Združ. papirnice Vevče, den. 102; Stavbna družba, den. 55, bl. 65; Šešir, den. 103, bl. 104, zaklj. 104.

TRŽNA POROČILA.

Mariborski trg dne 7. avgusta 1926. Kmetje so pripeljali 20 svinjino, 11 s krompirjem, 28 s čebulo in zelenjavo in 16 s sadjem naloženih voz na trg. Trgovina je bila sicer živahna, toda prodajalci so tožili, da od onega časa, odkar odtegujejo državnim nameščencem od plač na korist poplavljenjem, ne kupujejo v isti meri kakor poprej. — Cene mesu in mesnim izdelkom so ostale iste, kakor pretečeni teden. — Perutnine in drugih domačih živali je bilo sicer okoli 1200 komadov na trgu, pa tudi tu kupčija ni bila povsem povoljna, čeravno so bile cene primerno nizke in deloma še celo nižje, kakor pretečeni teden, kajti mogel si dobiti piščanca za 10 do 15 di-

narjev, domačega zajca celo za 5 do 10 dinarjev. — **Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice.** Tudi pri krompirju, zelenjavi in pri čebuli so se cene znatno znižale in kljub temu je bila trgovina takorekoč srednja. Kupčija s sadjem je bila kakor po navadi zelo živahna, to pa zato, ker je sedaj najprimernejši čas za sadje, ker ga je v obilici in ker ga kupi vsakdo in ne le državni nameščenci. Pri cveticah se je tudi dobro opazilo, da nekateri ljudje, posebno rodbine državnih nameščencev nimajo več denarja na razpolago. — Sploh se pa lahko reče, da so se konzumenti zelo omejili v svojih potrebah in da kupujejo le to, kar jim je neobhčno potrebno.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 4. avgusta so kmetje pripeljali 9 voz sena in 7 voz lame, v soboto 7 avgusta pa 14 voz sena, 3 voze otave in 8 voz slame na trg ter so prodajali seno po 70 do 100, otavo po 70 do 85 in slamo po 60 do 70 Din za 100 kg, oziroma po Din 2.50 za snop.

Dunajski goveji sejem (9. t. m.). Dogon 2457 glav; od tega iz Jugoslavije 383 komadov. Zaradi ponovno zmanjšane dogona je bila tendenca čvrstejša. Voli in krave so se podražili za 10 grošev pri kg. Notirajo za kg žive teže: voli I. 1.55 do 1.70 (izjemno 1.75 do 2); II. 1.30 do 1.50, II. 1.15 do 1.25, bikji 1 do 1.55, krave 1 do 1.55, slaba živina 0.55 do 0.85 šilinga.

Dunajska borza za kmetijske produkte. (9. t. m.). Tržišča se ravnaajo sedaj popolnoma po vremenskih prilikah. Kakor je podoba, so bile v preteklem tednu spravljene zlasti v Madžarski večje količine žita, ker se je ponudba povečala. Ta tendenca se je začela v Budimpešti mlačna tendenca, vendar ni v Budimpešti kakor na Dunaju prišlo do sprememb cen. Notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine za 10 kg v šilingih: pšenica: domača 38.50 do 40, madžarska poljska 43 do 43; rž: 26 do 27; ječmen: prvovrstni 35 do 40; turščica: 25 do 26; oves: rumunski 26 do 27.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Ekonomsko odelenje direktije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 13. avgusta t. l. ponudbe za dobavo modre galice, do 17. avgusta t. l. pa za dobavo verig, železne strešne pločevine in raznega materijala za popravilo premogovnih naprav. Pogoji so na vpogled pri imenovanem odelenju vsak delavnik od 10. do 12. ure. Direktija državnega rudnika v Kaknju sprejema do 21. avgusta t. l. ponudbe dobavo cilindrskega olja. 31. avgusta t. l. se bodo vršile naslednje ofertalne licitacije: pri direktiji državnih železnic v Ljubljani glede dobave bele kovine; pri direktiji državnih železnic v Sarajevu glede dobave cinkove in pocinkane pločevine; pri direktiji državnih železnic v Subotici glede dobave šamotne moke in dekstrina ter glede dobave mrežic za plinsko razsvetljavo in električnih žarnic. Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Oglejte si

bogato zalogo nogavic in rokavic za dame, gospode in otroke, vezanine, našivkov in čipk ter drugega modnega in toaletnega blaga, potrebščin za šivilje, krojače in čevljarje

na veliko in malo

po najnižji dnevni ceni pri:

JOSIP PETELINC
LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika, ob vodi levo.

WINOCET

tovarna

vlaskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi

**: najfinejši in najokusnejši :
namizni kis iz pristnega vina.**

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani
priporoča

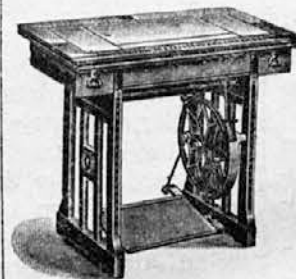
**špecerijsko
blago**

raznovrstno žganje
moko in
deželne pridelke
raznovrstno

rudninsko vodo

Lastna pražarna za
kavo in mlin za di-
šave z električnim
obratom.

CENIK NA RAZPOLAGO!

Edino **šivalni stroji** in
najboljši **kolesa**

za rodbino, obrt in industrijo so le

JOS. PETELINCA

Najnižje cene! Tudi no obroke!

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika

Pouk v vezenju brezplačno. — Večletna garancija.

Veletrgovina kolonijalne
in špecerijske robe

IVAN JELAČIN, Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave,
mlelih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba! Zahtevajte cenike!